

## POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

**Typ posudku:** posudek vedoucího práce

**Autor práce:** Jan Provazník

**Název práce:** Přístup k obětem trestných činů z hlediska zainteresovaných státních institucí

**Autor posudku:** PhDr. Martin Cejp, CSc.

### *Věcný přínos práce a její přidaná hodnota*

Problematika pomoci obětem trestné činnosti je v světě středem pozornosti od šedesátých let minulého století a po roce 1990 se za značné podpory mezinárodních společenství začala postupně prosazovat i v České republice. Podle viktimologických výzkumů je v světě – a shodou okolností také v ČR - poškozena asi třetina obyvatelstva. Přitom možností obětí jsou ve srovnání s pachateli stále ještě mnohem menší. Obvinění mají právo na obhajobu, na informace, oběti se postupně k těmto atributům dostávají. Také pomoc, včetně finančního odškodnění je omezená. Po dosti zdoluhavém prosazování byla konečně od roku 2013 přijata nová zákonná úprava, která by měla, a možná i mohla, znamenat určité zlepšení. Za této situace bylo užitečné, že se Jan Provazník pokusil zhodnotit řešení z hlediska veřejné politiky v kombinaci s kriminologickými přístupy.

### *Stanovení výzkumných otázek a jejich zodpovězení.*

V obecném smyslu se Jan Provazník zabýval politikou přístupu k obětem trestných činů v České republice. Omezil se na přístup k obětem trestných činů ze strany státu. Soustředil se na činnost státních institucí, které působí v této oblasti, nezabýval se další významnou složkou – organizacemi nestátními. V rámci politiky se zaměřil především na legislativní změny. Tím dosáhl určité koncentrace na okolnosti, které považoval za podstatné, na druhou stranu rezignoval na širší souvislosti.

V rámci zvoleného záběru se pokusil vysvětlit současnou situaci a identifikovat problémy. Současná situace a přijetí zákona č. 45/2013 Sb. jsou okolnosti, které vyplynuly z dlouhodobého procesu, který započal na začátku devadesátých let. Velkou roli v tomto procesu hrály iniciativy OSN, Rady Evropy a později i Evropské unie. Příslušné změny se v České republice neprosazovaly bez problémů, byly zde nejrůznější protichůdné snahy. Student, který tuto dobu nepamatuje, musí vycházet z pramenů, které se zachovaly. Minulý vývoj se pak asi jeví jako méně problémový. Při detailním zpracování vznikl tak trochu dojem, že až v roce 2013 se najednou vše začalo řešit. V konečné fázi a v závěrech je již minulost shrnuta celkem výstižně.

Hlavním cílem však bylo zhodnotit využití nových přístupů, identifikovat současné problémy a nalézt jejich příčiny. Účinnost nového opatření nelze hodnotit bezprostředně po jeho zavedení, ale až s určitým odstupem. Od zavedení nové právní normy uplynuly tři roky, což by mohla být doba dostatečná, k tomu, aby již hodnocení bylo možné.

#### *Metodologický přístup a aplikace jednotlivých metod*

Autor vhodným způsobem použil řadu metod. V širokém záběru využil oficiální dokumenty (veřejně-politické dokumenty, publikace, legislativní dokumenty, oficiální dokumenty organizací zabývající se oběťmi trestných činů), dále výsledky výzkumů, odbornou literaturu, články v odborných časopisech i z běžných periodik i letáky zainteresovaných institucí. Uskutečnil analýzu aktérů. V návaznosti na tyto kroky realizoval polostrukturované rozhovory s experty. Důležité je, že všechny použité výzkumné postupy zdůvodnil, připravil jejich strategii, důkladně provedl výběr expertů. Například rozhovory s experty koncipoval až na základě vyhodnocení poznatků získaných z dokumentů. Oceňuji, že se též zmínil o některých limitech použitých postupů.

#### *Pracování a aplikace teoretických východisek a přístupů.*

Teoretická východiska považují za promyšlená. Bylo nezbytné propojit pojetí veřejné politiky s kriminologickými přístupy. V první oblasti vycházel autor z teorie implementace politiky a odpovídajícím způsobem ji aplikoval. Včetně zhodnocení možností uplatnění a upozornění na problémy. V rámci teorie obecné kriminologie je správné, že se autor zmiňuje nejen o té části, která se zabývá oběťmi trestné činnosti, ale o vztahu mezi obětí a pachatelem a o kontrole kriminality. Na základě analýzy těchto oblastí se formuluje trestní politika, v jejímž rámci se realizují opatření na pomoc obětem. Kromě těchto přístupů autor funkčně využil i teorii hierarchie potřeb a teorii byrokracie.

Sympatické je, že autor odhalil některé nepřesnosti kriminologie. Vyrovnal se například i se složitou terminologickou nejasností mezi pojmy oběť a poškozený. Vzhledem k tématu se přiklání k širšímu pojetí. Ve viktimologických výzkumech je za oběť považována nejen osoba trestným činem bezprostředně dotčená, ale například i lidé žijící s touto osobou v bezprostředním vztahu. Jde o to až do jakého okruhu. V krajním případě může být poškozeným i stát.

#### *Využití literatury a dat*

Domnívám se, že autor využil adekvátní literární prameny. Kromě oblasti veřejné politiky se dobře orientoval i v oblasti kriminologie. Vycházel zejména z učebnic právnických fakult (Novotný, Zapletal, resp. Válková, Kuchta), ale správně vybral i publikace Čírtkové a Karabce. Využil odpovídající české i mezinárodní dokumenty. Výsledky viktimologických výzkumů nebylo nutné v rámci řešeného tématu uvádět.

#### *Strukturace práce, stylistika a formální zpracování*

V souladu s tím, jak je diplomová práce promyšleně koncipovaná, je i logicky a přehledně strukturovaná i srozumitelně napsaná.

*Věcná správnost a přesvědčivost argumentace*

Díky všem uvedeným kladům, které se týkaly promyšleného přístupu k řešení problematiky, dekvátně zvolených východisek a pramenů, designu výzkumných metod a interpretace výsledků, jsou zjištěné poznatky přesně formulované a přesvědčivé. Příkladem může být závěrečné shrnutí, ve kterém jsou přehledně uvedeny zjištěné výsledky.

**Z výše uvedených důvodů doporučuji práci přijmout k obhajobě a hodnotit ji známkou  
výborně.**

Datum: 7.6.2016

Podpis: